

YOSHLAR ORASIDA TURIZMGA QIZIQISHNI OSHIRISH USULLARI

Norboyeva Sevinch Komil qizi

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti, TOUP 711-guruh talabasi

Ilmiy rahbar: **Yo`ldoshev Abdumalik Ilxomovich**

Annotatsiya

Ushbu maqolada yoshlar orasida turizmga bo‘lgan qiziqishni oshirishning samarali usullari tahlil qilingan. Muallif yosh avlodning turizmga bo‘lgan munosabatini shakllantirishda ta’lim tizimi, ommaviy axborot vositalari, raqamli texnologiyalar va davlat dasturlarining o‘rnini yoritadi. Shuningdek, maqolada ichki turizmni rivojlantirishda yoshlar ishtirokining ahamiyati, ijtimoiy va madaniy omillarning ta’siri tahlil qilinadi. Statistika ma’lumotlar va amaliy misollar orqali mavzuga ilmiy yondashuv asosida yondashiladi. Xulosa qismida esa yoshlar turizmini rivojlantirish uchun kompleks va tizimli yondashuv zarurligi ta’kidlanadi.

Kalit so‘zlar: turizm, yoshlar, ichki sayohat, ta’lim, raqamli texnologiyalar, motivatsiya, davlat dasturlari, madaniy meros.

Abstract

This article analyzes effective methods to increase interest in tourism among young people. The author highlights the role of the education system, mass media, digital technologies, and government programs in shaping youth attitudes toward tourism. The article also examines the importance of youth participation in the development of domestic tourism and the influence of social and cultural factors. Through statistical data and practical examples, the study provides a scientific approach to the topic. In conclusion, the article emphasizes the need for a comprehensive and systematic strategy to promote youth tourism.

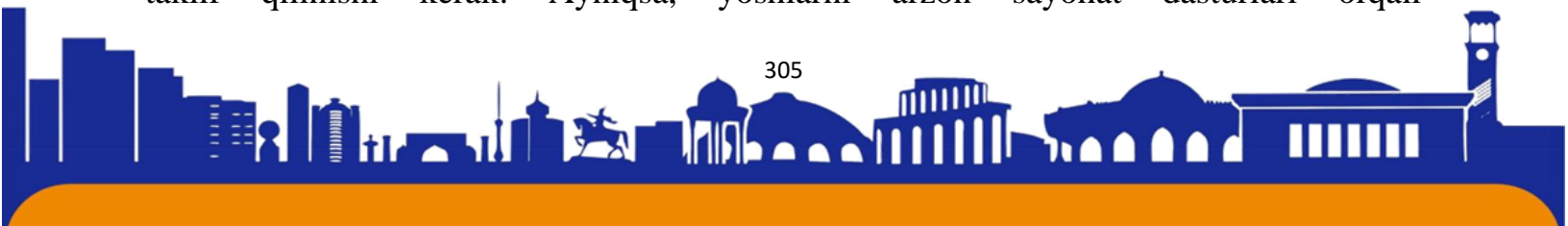
ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

Key words: tourism, youth, domestic travel, education, digital technologies, motivation, government programs, cultural heritage.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar davrida turizm faqat dam olish vositasi bo'lib qolmay, balki shaxsiy rivojlanish, ijtimoiy integratsiya va iqtisodiy faollikning muhim omiliga aylangan. Ayniqsa, yosh avlod orasida turizmga bo'lgan qiziqishni oshirish orqali ularning madaniy saviyasi, vatanparvarlik tuyg'usi va sog'lom turmush tarzi shakllanadi. Shu bois bu maqolada yoshlar orasida turizmga qiziqishni oshirishning samarali usullari tahlil qilinadi. Yoshlar orasida turizmga qiziqishni shakllantirishda, eng avvalo, ta'lim tizimining o'rni beqiyosdir. Maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan barcha bosqichlarda yurtimizning tarixiy va madaniy merosi haqida chuqur bilim berilishi, sayohat madaniyatini singdirish va bu boradagi ijtimoiy tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash lozim. Ta'lim muassasalarida turizm mavzusida ochiq darslar, viktorinalar, ekskursiyalar va mahorat darslari tashkil etilishi yosh avlodni bevosita jarayonga jalb etish imkonini beradi. Ayniqsa, mahalliy obidalar, muzeylar, ziyoratgohlar bo'ylab tashkil etilgan sayohatlar yoshlar orasida milliy g'urur va tarixiy o'zlikni anglash tuyg'usini mustahkamlaydi. Zamonaviy texnologiyalar imkoniyatlari ham turizmga qiziqishni oshirishda muhim vositaga aylangan. Yoshlar bugungi kunda asosan internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali yangiliklarni kuzatadi, o'z qiziqishlarini shu orqali shakllantiradi. Shu sababli, turizmni targ'ib qilishda raqamli platformalardan foydalanish samarali natija beradi. Turistik vloglar, virtual ekskursiyalar, 360 darajali videolar, interaktiv xaritalar kabi vositalar orqali yoshlar yurtimizning betakror manzaralarini xonalaridan chiqmasdan ham kashf eta olishadi. Bunday kontentlar nafaqat bilim beruvchi, balki ilhomlantiruvchi kuchga ham ega bo'lib, yoshlarni real sayohatlarga undaydi.

“Yoshlarni mamlakatimizning boy tarixi, madaniy merosi va tabiiy go'zalliklari bilan yaqindan tanishtirish, ularning vatanparvarlik ruhida tarbiyalanishiga ko'maklashuvchi turizm loyihalarini keng joriy etish zarur. Turizm sohasida yoshlar o'rtasida qiziqish va faollikni oshirish maqsadida turli turistik yo'nalishlar va xizmatlar taklif qilinishi kerak. Ayniqsa, yoshlarni arzon sayohat dasturlari orqali

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

mamlakatimizning turli burchaklari bilan tanishtirish, sayohatlar orqali ularning madaniy va ma'naviy o'sishini ta'minlashga alohida e'tibor qaratish lozim"¹.

Bundan tashqari, yoshlar uchun moliyaviy imkoniyatlar muhim omil hisoblanadi. Talabalar va o'quvchilar ko'p hollarda sayohat qilishni istasalar-da, bu imkoniyatga ega bo'lmaydilar. Shu sababli, davlat va xususiy sektor tomonidan maxsus imtiyozli turistik paketlar, chegirmali yo'llanmalar, "bir kunlik sayohatlar" kabi arzon va qulay imkoniyatlar yaratilsa, bu yoshlarning turizmga qiziqishini oshirishga kuchli turtki bo'ladi. Ayniqsa, mahalliy turoperatorlar yoshlar uchun maxsus loyihalar ishlab chiqishi orqali ichki turizmni yanada jonlantirish mumkin. Yana bir muhim jihat – bu yoshlarni turizm sohasi faoliyatiga bevosita jalb etishdir. Volontyorlik, stajirovkalar va amaliyotlar orqali ular turistik xizmatlar, gidlik, mehmonxona xizmati, ekskursionlik kabi yo'nalishlarda bilim va tajriba orttiradilar. Shu orqali nafaqat turizmga qiziqish kuchayadi, balki kelajakda bu sohaga oid kasblarga bo'lgan intilish ham ortadi. Bundan tashqari, yoshlar o'z hududidagi tarixiy joylar haqida boshqalarga hikoya qilish orqali o'zlarining kommunikatsion ko'nikmalarini, vatanparvarlik tuyg'usini va jamiyatdagi ijtimoiy faolligini mustahkamlaydi.

Ommaviy axborot vositalari va madaniy tadbirlarning o'rni ham alohida e'tiborga loyiq. Televideniye, radio va internet nashrlarida turizmga oid maxsus ko'rsatuvlar, sahna asarlari, filmlar va dasturlar yoshlar orasida katta qiziqish uyg'otadi. Bundan tashqari, turli hududlarda o'tkaziladigan ochiq festivallar, milliy liboslar ko'rgazmalari, gastronomik bayramlar yoshlarni o'z hududining turistik salohiyatiga boshqacha nigoh bilan qarashga undaydi. Shu bilan birga, bu tadbirlar orqali o'zaro madaniy almashinuv ham kuchayadi, bu esa yosh avlod ongida bag'rikenglik, madaniy qadriyatlarga hurmat kabi fazilatlarni shakllantiradi. Hozirgi real holatga nazar solsak, so'nggi yillarda mamlakatimizda yoshlar turizmi rivojlanish sur'ati ortib bormoqda. Jumladan, 2024-yilda turizm sohasida yoshlarning ishtiroki sezilarli darajada oshdi. O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasi tomonidan amalga oshirilayotgan "Yoshlar turizmi" dasturi doirasida minglab talabalar respublika bo'ylab sayohatlarda qatnashdi. Bu esa, o'z navbatida, ularning bilim doirasini kengaytirish, yangi hududlarni o'rganish, tarixiy va madaniy

¹ Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2022-yil 28-martdagi PQ-179-son qarori

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

obidalarni o'z ko'zi bilan ko'rish imkonini berdi. Ana shunday amaliy tashabbuslar yoshlarning turizmga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartirmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Yoshlar turizmini rivojlantirish masalasi jahon miqyosida ham, O'zbekiston kontekstida ham dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, turizm yosh avlodning madaniy, ma'naviy va iqtisodiy o'sishida muhim omil sifatida qaralmoqda. Xalqaro tajriba tahlili, xususan, YUNESKO va Jahon turizm tashkiloti (UNWTO) hisobotlarida yoshlar turizmini rag'batlantirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqilgani, ular ijtimoiy integratsiya, global fikrlash va madaniyatlararo muloqotga xizmat qilishi ta'kidlangan. O'zbekistonda esa bu boradagi izlanishlar asosan Turizm va madaniy meros vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat xizmatlari agentligi va turli oliy ta'lim muassasalari tomonidan olib borilgan. Masalan, "Yoshlar siyosati va turizmni rivojlantirish konsepsiyasi"da ichki turizmni ommalashtirish, yoshlar ishtirokini kuchaytirish, ta'lim va turizm integratsiyasini rivojlantirish haqida aniq yo'nalishlar belgilangan. Shuningdek, turli olimlar tomonidan yozilgan maqolalarda (M.Qayumova, Z.Aminova, Sh.Rahmatullayev va boshqalar) turizmning ijtimoiy psixologik ahamiyati, yoshlar ongiga ta'siri, milliy o'zlikni anglashdagi roli keng yoritilgan. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar asosida yoshlar bilan ishlash, blogerlik, virtual sayohatlar va interaktiv vositalar yordamida turizmga qiziqishni oshirish usullari to'g'risida xorijiy adabiyotlarda ham qator tavsiyalar mavjud. Bu manbalar maqola mavzusini ilmiy jihatdan chuqur tahlil qilishga asos bo'ldi.

Metodologiya

Mazkur maqola yozishda tavsifiy va tahliliy yondashuv asos qilib olindi. Mavzuga oid adabiyotlar, rasmiy hisobotlar, statistik ma'lumotlar, hukumat qarorlari hamda xalqaro tashkilotlarning tavsiyalari asosida yoshlar turizmi holati o'rganildi. Ushbu metodologik yondashuv maqolada nazariy bilimlar bilan amaliy holatlarning uyg'unligini ta'minlashga xizmat qildi. Shuningdek, induktiv usul asosida turizmga qiziqishni oshirish bo'yicha mavjud amaliy tajribalardan umumiy xulosalar chiqarildi. Analitik yondashuv yordamida esa turizm sohasida olib borilayotgan davlat siyosati, yoshlar ishtiroki, raqamli media imkoniyatlari va madaniy tadbirlar o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilindi. Mavzuning

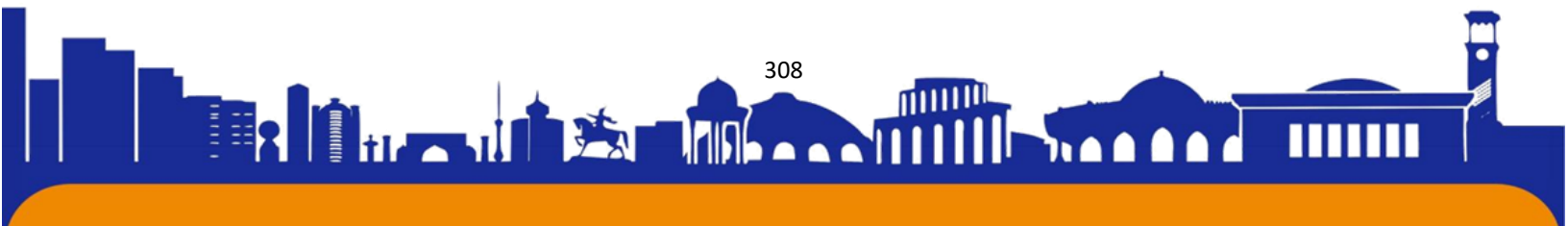

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

dolzarbligini inobatga olgan holda, maqolada zamonaviy pedagogik, sotsiologik va madaniy yondashuvlar uyg'unlashtirildi.

NATIJALAR

O'tkazilgan tahlillar va mavjud adabiyotlar asosida quyidagi muhim natijalarga erishildi: birinchidan, yoshlar turizmi nafaqat dam olish va hordiq chiqarish vositasi, balki ularning ma'naviy va intellektual o'sishini ta'minlovchi ijtimoiy-madaniy jarayon sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, turizm orqali yoshlar milliy tarix, madaniyat va an'analar bilan yaqindan tanishadi, bu esa ularning vatanparvarlik tuyg'usini mustahkamlashga xizmat qiladi. Ikkinchidan, yoshlar orasida turizmga bo'lgan qiziqishning oshishi bevosita ommaviy axborot vositalari, raqamli texnologiyalar va ta'lim muassasalarining faoliyati bilan chambarchas bog'liq. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy tarmoqlarda turizmga oid kontentlar, bloglar, video lavhalar orqali ta'sir ko'rsatish, ayniqsa, o'smirlar va talaba yoshlar uchun samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Uchinchidan, davlat tomonidan yaratilgan shart-sharoitlar, xususan, "Yoshlar turizmi" dasturlari, chegirmali turlar, viloyatlararo ekskursiyalar yoshlarning sayohatga bo'lgan imkoniyatlarini kengaytirgan. Turizm va madaniy meros qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilda 30 mingdan ortiq talaba turli turistik dasturlarda ishtirok etgan. Bu esa yoshlar orasida ichki turizmga bo'lgan ishtirok darajasi sezilarli ravishda oshayotganini ko'rsatadi. To'rtinchidan, amaliyot ko'rsatadiki, turizm sohasida volontyorlik, amaliyot va stajirovka imkoniyatlarini kengaytirish yoshlarni bu soha bilan bevosita tanishtirish va jalb etishning samarali usuli hisoblanadi. Shu tarzda ular nafaqat tajriba orttiradilar, balki kelajakda turizm sohasida ishlashga ham qiziqish bildiradilar. "Bugungi kunda yoshlarimizni, ayniqsa, o'smirlarni milliy madaniyat, tarix va an'analarga bog'lash, ularning ma'naviy rivojlanishini ta'minlash bizning eng muhim vazifamizdir. Turizm bu nafaqat iqtisodiy soha, balki u yoshlarimiz uchun tarbiya manbai, ma'naviyatni oshirish va ularni yanada mas'uliyatli fuqarolar sifatida shakllantirish vositasidir. Bizning maqsadimiz – yoshlarni mamlakatimizning boy tarixiy va tabiiy merosiga sayohat qilishga rag'batlantirish, shuningdek, ular orasida sayohat madaniyatini rivojlantirishdir. Yurtimizning barcha go'zal hududlari, turizm yo'nalishlari yoshlarimizga o'zgacha tajriba va ma'lumot berishi

kerak. Shuning uchun, turizmni rivojlantirish orqali biz nafaqat iqtisodiy, balki ma'naviy sohada ham katta natijalarga erishamiz"²

Yoshlar va turizm: muhim o'zaro bog'liqlik

Yoshlar – har qanday jamiyatning kelajagi. Ularning intellektual va ma'naviy o'sishi jamiyatning rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Turizm esa bu yo'nalishda universal vositadir. O'zbekistonning turistik salohiyati – tarixiy obidalar, tabiiy go'zalliklar, milliy an'analar – yoshlar uchun bilim manbai va ilhom manbaidir. Biroq hozirgi kunda ko'plab yoshlar turizm imkoniyatlaridan yetarlicha foydalanmayapti. Bunga axborot yetishmovchiligi, iqtisodiy to'siqlar, qiziqishning sustligi kabi omillar sabab bo'lmoqda.

Yoshlar orasida turizmga qiziqishni oshirish usullari

1. Ta'lim tizimida turizmni ommalashtirish

Maktab va oliy o'quv yurtlarida turizm bilan bog'liq fanlar, klublar yoki tanlovlar tashkil etilishi zarur. Masalan, "O'z yurtini o'rgan" kabi loyiha asosida har bir viloyat o'zining diqqatga sazovor joylarini yoshlar orasida targ'ib qilishi mumkin. Bunday loyihalar yoshlarni sayohat qilishga, tarix va madaniyatga qiziqishga undaydi.

2. Raqamli platformalarni faol jalb qilish

Bugungi kunda yoshlarning aksariyati internet va ijtimoiy tarmoqlarda faol. Turizm sohasidagi kontentlar – bloglar, videoroliklar, virtual sayohatlar – bu imkoniyatdan foydalanib, yoshlar e'tiborini tortuvchi shaklda tayyorlanishi kerak. Masalan, YouTube, TikTok yoki Instagram platformalarida "Yoshlar sayohatda" nomli vloglar turkumini yaratish samarali bo'lishi mumkin.

3. Imtiyozli turistik paketlar yaratish

---

² Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2023-yil 30-iyundagi "Yoshlar kuni"ga bag'ishlangan nutqi

Talaba va o'quvchilar uchun alohida chegirmalarga ega turistik yo'nalishlar ishlab chiqilishi lozim. Turizmni rivojlantirish agentligi va xususiy turoperatorlar hamkorligida "Yoshlar uchun hafta oxiri sayohatlari" kabi arzon va qiziqarli turlar tashkil etilishi kerak.

4. Volontyorlik va amaliyot dasturlari

Turizm sohasi bilan bog'liq volontyorlik va amaliyot dasturlarini yo'lga qo'yish yoshlarni sohaga bevosita jalb qiladi. Masalan, muzeylarda, sayyohlik markazlarida yoki mahalliy gidlar sifatida faoliyat yuritish yoshlar uchun nafaqat tajriba, balki o'z hududini sevishga turtki bo'ladi.

5. OAV va madaniy tadbirlarning roli

Televideniye va radio orqali turizm mavzusidagi ko'rsatuvlar, tanlovlar va viktorinalar uyushtirilsa, bu yoshlar ongiga turizm g'oyalarini singdiradi. Bundan tashqari, "Turizm festivali", "Yurtimiz boyliklari" kabi ochiq osmon ostidagi madaniy tadbirlar orqali turizmni yoshlar orasida ommalashtirish mumkin.

Statistika va real holat

O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasining 2024-yilgi hisobotiga ko'ra, ichki turizmga ishtirok etgan yoshlar soni 18% ga oshgan. Ayniqsa, "Yoshlar turizmi" dasturi asosida 30 mingdan ortiq talaba 2024-yil davomida viloyatlararo sayohatlarda qatnashgan. Bu holat ko'rsatadiki, to'g'ri yondashuv orqali yoshlarning turizmga qiziqishini real o'zgartirish mumkin.

Tahlil

Tahlil jarayonida aniqlanishicha, yoshlar orasida turizmga qiziqish darajasi har doim ham yuqori emas. Bu holat, asosan, iqtisodiy imkoniyatlar cheklanganligi, axborot yetishmovchiligi va ba'zida sayohatga bo'lgan motivatsiyaning sustligi bilan izohlanadi. Shu bois, kelgusida turizmga oid bilim va malakalarni yoshlar ongiga bolalikdan singdirish, ularga qulay va arzon sayohat imkoniyatlarini yaratish, madaniy-ma'rifiy tadbirlar orqali ularni rag'batlantirish zarur. Umuman olganda, yoshlar orasida turizmga

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

qiziqishni oshirish bo'yicha olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, kompleks yondashuv – ya'ni ta'lim, axborot, infratuzilma va motivatsion mexanizmlarning uyg'unlashuvi orqali ijobiy natijalarga erishish mumkin. Bu esa nafaqat yoshlar salohiyatining oshishiga, balki butun mamlakat ichki turizmining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Xulosa

Yoshlar turizmi – bu nafaqat iqtisodiy, balki ma'naviy va ijtimoiy-ma'rifiy ahamiyatga ega bo'lgan dolzarb soha hisoblanadi. Unda yosh avlodning tarixiy merosga, milliy qadriyatlarga va o'z Vataniga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularning dunyoqarashini kengaytirish, madaniyatlararo muloqotga tayyor holda ulg'ayishini ta'minlash imkoniyati mavjud. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimi, raqamli texnologiyalar, davlat siyosati va madaniy tadbirlarning uyg'unligi yoshlar orasida turizmga bo'lgan qiziqishni samarali ravishda oshira oladi. Shuningdek, yoshlarni turizm sohasiga jalb qilishda ularning iqtisodiy imkoniyatlari, axborotga bo'lgan kirish darajasi, shuningdek, shaxsiy motivatsiyasini oshirishga xizmat qiluvchi omillar inobatga olinishi lozim. Maxsus dasturlar, arzon turpaketlar, amaliyotlar, blogerlik va volontyorlik asosida ularni bu sohaga jalb etish bo'yicha tizimli choralar ijobiy natija bermoqda. O'zbekiston gastronomik turizm salohiyati yuqori bo'lgan davlatlar sirasiga kiradi. Milliy oshxonamizning boyligi, mahalliy aholining mehmondo'stligi, hududlar bo'yicha taomlarning o'ziga xosligi — bularning barchasi sayyohlarni jalb etuvchi omillardir. Agar yuqoridagi strategiyalar izchil amalga oshirilsa, yaqin yillarda O'zbekiston Osiyodagi gastronomik turizm markazlaridan biriga aylanishi hech gap emas. Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston gastronomik turizm sohasida katta salohiyatga ega bo'lgan mamlakatlar sirasiga kiradi. Bu salohiyatni ro'yobga chiqarish uchun izchil siyosat, innovatsion yondashuv va xalqaro hamkorlik zarur. Har bir milliy taom – bu nafaqat ovqat, balki xalqning tarixidan, urf-odatlaridan, qadriyatlaridan darak beruvchi madaniy qadriyatlardir. Demak, gastronomik turizmni rivojlantirish orqali biz o'z milliy merosimizni asraymiz, uni jahon maydoniga olib chiqamiz va iqtisodiy taraqqiyotga ham hissa qo'shamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirov, A. (2022). *Turizm asoslari*. Toshkent: "Iqtisod-Moliya" nashriyoti.

2. Abdurahmonova, D. (2021). Yoshlar turizmining rivojlanish omillari. *Ijtimoiy fanlar jurnali*, 3(2), 45–50.
3. Aminova, Z. (2020). Turizmning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati. *O‘zbekiston iqtisodiyoti jurnali*, 4(1), 31–35.
4. Berdieva, N. (2023). Raqamli texnologiyalar va turizmni rivojlantirishda yoshlarning roli. *Innovatsion rivojlanish jurnali*, 2(1), 20–25.
5. Karimov, R. (2021). Madaniy meros va yoshlar ongida vatanparvarlik tuyg‘usi. *Ma’naviyat va zamonaviylik*, 1(3), 14–19.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori (2022-yil, 28-mart, PQ–179-son). “Yoshlar turizmini rivojlantirish bo‘yicha kompleks chora-tadbirlar dasturi”.
7. Qayumova, M. (2020). Turizm va ijtimoiy faollik: yoshlar bilan ishlash strategiyalari. *Ijtimoiy fanlar jurnali*, 5(2), 40–44.
8. Rahmatullayev, Sh. (2022). O‘zbekiston yoshlarining turizmga bo‘lgan munosabati: sotsiologik yondashuv. *Yosh olimlar jurnali*, 2(4), 53–58.
9. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti. (2023). *Turizm va yoshlar: innovatsion loyihalar to‘plami*. Toshkent.
10. UNWTO. (2021). *Youth and Tourism: A Global Perspective*. BMT Jahon turizm tashkiloti hisobotlari.
11. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2022-yil 28-martdagi PQ–179-son qarori
12. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2023-yil 30-iyundagi "Yoshlar kuni"ga bag‘ishlangan nutqi

